

DE KORHAAN

Jaargang 31, Nummer 3 Juni 1997

IN DIT NUMMER:

*Het belang van ringonderzoek
Vogelvreugd op Terschelling
Vogelwerkgroep nu ook digitaal*

VOGELWERK GROEP HET GOOI EN OMSTREKEN

DE KORHAAN

Verenigingsorgaan van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken.
Verschijnt 5x per jaar.

Redactie : Wim Duurland
Willem-Jan Hoeffnagel (whoefn@worldonline.nl)
Pieter Schut (piesch@worldaccess.nl)
Ruud Willemstein

Redactieadres : Menno Simonszof 84 1216 LM Hilversum 035-6217222

Verzending en ledenadministratie : Bep Dwars-Van Achterbergh
Postbus 1493 1200 BL Hilversum 035-6850627

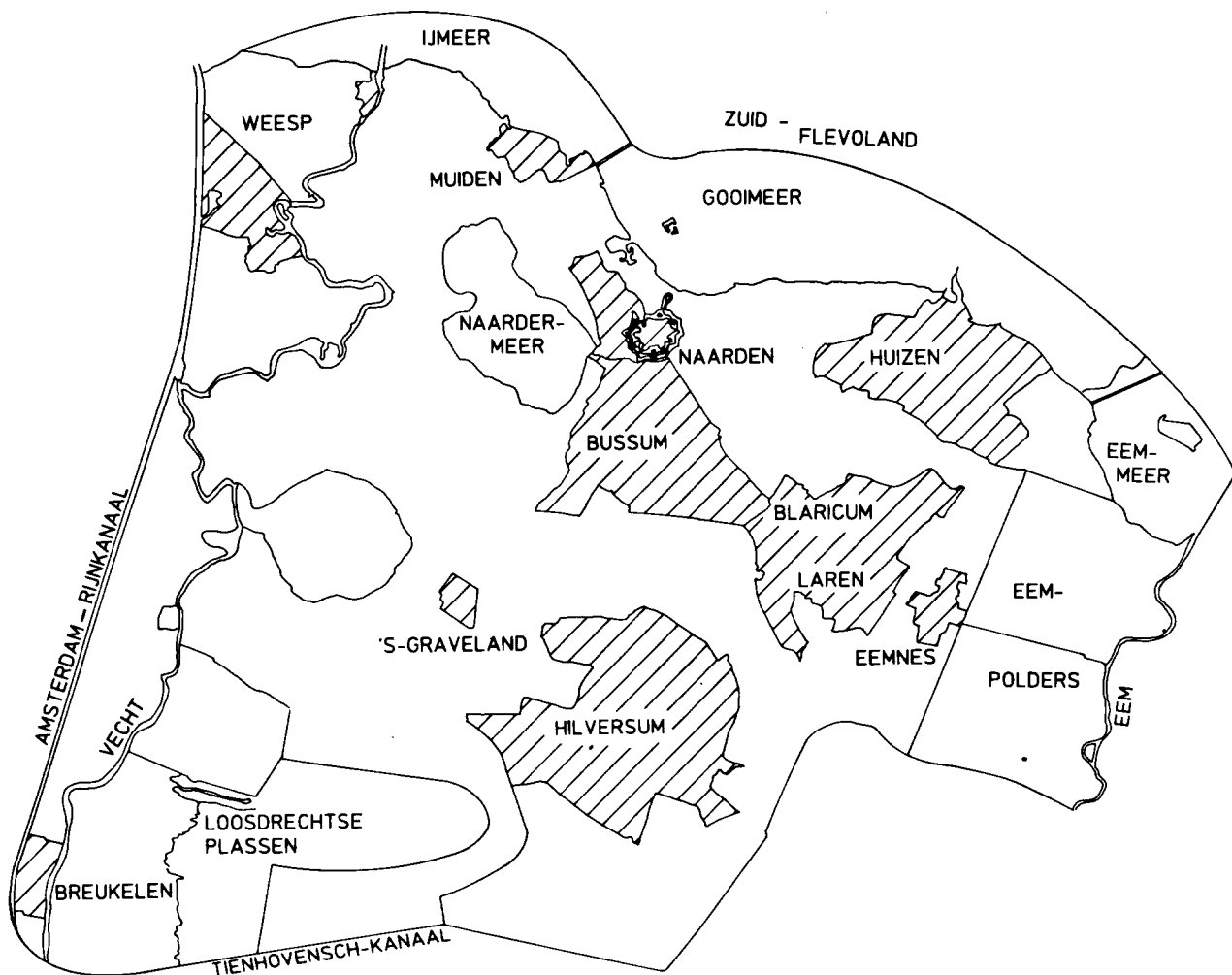
Druk : Grafisch Centrum Tomingroep, Hilversum.

Foto omslag : Jos Korenrump / Het Vogeljaar

Het overnemen van artikelen is uitsluitend toegestaan na overleg met de redactie.
De redactie behoudt zich het recht voor artikelen voor plaatsing te weigeren.
De auteurs zijn zelf voor de inhoud van hun artikelen verantwoordelijk.

Inleveren copy: uiterlijk 1 september 1997.

ISSN: 0929-8762

Het werkgebied van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken

Inhoud

Van de voorzitter	70
Goois Vogelnet brengt digitale informatie over vogelwerkgroep	71
SVN-onderzoek naar gedrag van nijlgans	71
Dagboek van een bijzonder weekeinde op Terschelling	72
Na Terschelling wordt het nooit meer zoals vroeger	73
Vogelobservatiehut Laarder Wasmeer staat weer op	74
Tocht naar onbewoond eiland	75
Nog even over de nachtzwaluw	76
14° Noordhollandse Vogeldag: slot jubileum vogelwerkgroep	77
Torenvalken en muizenjaren	78
Sporenkievit veroorzaakt ontsparingen	79
Leuk cadeautje: een ooievaarsnest bij Naardermeer	79
Vogelboek bestellen blijft mogelijk	79
In Memoriam Piet den Houter	79
Het belang van ringonderzoek	80
Bejaarde kraaien	82
Programma	83
Mutaties ledenbestand	85
Ledenwerfactie blijft succesvol!	85
Veldwaarnemingen	86
Kor Haan	88

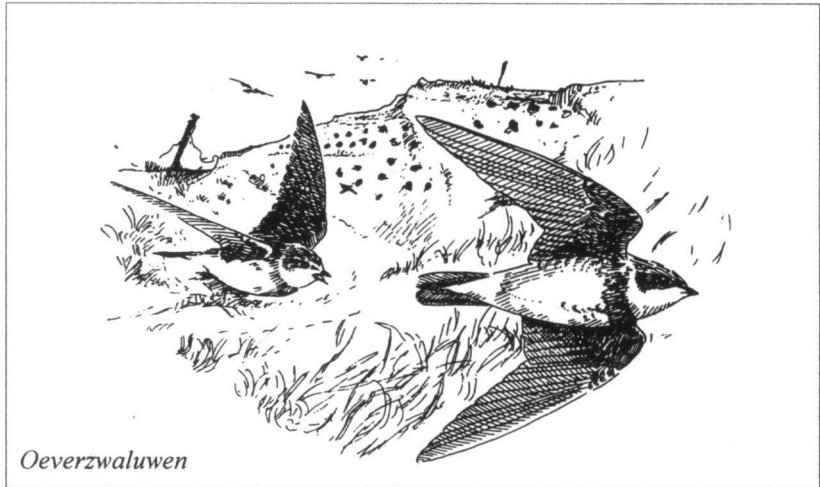

Van de voorzitter

De afgelopen twee maanden waren veel leden van onze vogelwerkgroep net zo druk als de broedende vogels. Vooral in het kader van ons jubileumjaar zijn er tal van activiteiten georganiseerd, veelal tot plezier van velen. Een bijkomend niet onbelangrijk effect is dat door al die activiteiten het werk van de vogelwerkgroep een grotere bekendheid krijgt in onze regio. We hebben veel publiciteit gehad en ook opnieuw enkele tientallen nieuwe leden kunnen inschrijven. Het is nu al zo ver dat het zevenhonderdste lid binnen bereik ligt.

Op 24 en 25 mei organiseerde de vogelwerkgroep open dagen op landgoed Boekesteln in 's-Graveland in het kader van dit zesde lustrumjaar. Deze activiteit werd geopend door de burgemeester van 's-Graveland, ons medelid de heer W. Kozijn. Er is voor de organisatie van deze open dagen heel erg veel werk verzet. Alle subgroepen hebben zich ingespannen voor het inrichten van een voorlichtingskraam en natuurlijk waren er ook tijdens de dagen zelf leden aanwezig om toelichtingen te kunnen geven. Een geheel nieuwe activiteit voor de vogelwerkgroep is de opzet van een natuur- en vogelcursus voor jeugdigen van 7 tot 12 jaar. Tijdens de open dagen werd deze cursus voor het eerst naar buiten toe bekend gemaakt en is de inschrijving opengesteld. Veel leden gingen mee met de weekendexcursie die dit keer weer eens naar Terschelling ging en op een winderige zondag, 1 juni, hebben we dichterbij huis een interessante excursie gehouden. Met een botter voeren we naar het eiland De Dode Hond in het Eemmeer. Over al deze activiteiten zult u in deze

en de volgende Korhaan nog wel veel meer lezen. Ik wil hierbij allen die zich hebben ingezet voor het organiseren van al deze festiviteiten, heel hartelijk danken.

Op een ander front gaat het werk ook met volle kracht vooruit. Zoals u weet zijn we samen met enkele andere "groene" Gooise verenigingen bezig om nabij de watertoren in Bussum, in het voormalige pompgebouw van het waterleidingbedrijf een gezamenlijk clubhuis te realiseren. Inmiddels is hiervoor de Stichting Pompgebouw opgericht. De stichting gaat zich in eerste instantie bezighouden met het verbouwen van het pompgebouw aan de Bussummergrindweg te Bussum en met het maken van plannen voor de inrichting van het gebouw als clubgebouw voor IVN, KNNV en Vogelwerkgroep en als kantoorruimte voor de Stichting Omgevingseducatie. Daarna zal zij ook de exploitatie van het gebouw op zich gaan nemen ten behoeve van de vier genoemde organisaties. Deze nemen daarom dan ook deel in het bestuur van de nieuwe Stichting Het Pompgebouw. Ikzelf zal

voorzitter zijn van deze stichting en namens de vogelwerkgroep zal ook onze secretaris, Ben den Hoed, deel uitmaken van het bestuur.

Eind juni komt het bestuur van de Stichting Het Pompgebouw bijeen. Dan zal worden gesproken over de plannen voor de verbouwing, inrichting en natuurlijk voor fondswerving, want er zal nog heel wat gedaan moeten worden, voordat het clubgebouw ook echt beschikbaar is. Er zal een aantal commissies gevormd moeten gaan worden om al het nodige werk in gang te gaan zetten en het te begeleiden. Er is grote behoefte aan mensen die hieraan mee kunnen werken. Wij zoeken, bijvoorbeeld, mensen die deskundig zijn in bouwkundige zaken en mensen die zich met fondswerving en sponsoring bezig zouden kunnen gaan houden. Denkt u er eens rustig over na tijdens de vakanties die voor ons liggen en laat na terugkomst iets van u horen!

Ik wens iedereen een prettige en natuurvriendelijke vakantie.

ROB KOLE

Het internet-tijdperk biedt ongekende mogelijkheden, ook voor de leden van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken. Via het Goois Vogelnet kan iedereen die dat wil sneller en directer worden geïnformeerd over zaken die te maken hebben met de vogelwerkgroep.

Pieter Schut

Goois Vogelnet brengt digitale informatie over vogelwerkgroep

Soms gebeuren er zaken binnen de vogelwerkgroep waarvan je vindt dat veel mensen dit eigenlijk snel zouden moeten weten. Een bijzondere waarneming in ons werkgebied, een interessante excursie of lezing, een oproep voor hulp bij de wintervoeding en ga zo maar door. De inleverdatum voor kopij voor De Korhaan is op zulke momenten vaak net verstreken, dus je kunt het vergeten. En zo bereiken veel interessante wetenswaardigheden nooit of pas heel laat onze leden.

Binnen onze subgroep Communicatie is het idee geboren om hier iets aan te doen, want dat is in deze tijd van automatisering en internet niet meer zo ingewikkeld. En zo ontstond **Het Goois Vogelnet**. Iedereen die in het bezit is van een pc met een internet-aansluiting en dus een e-mailadres heeft, kan meedoen. Gratis en voor niets.

Voorlopig zal Het Goois Vogelnet op proef draaien en als er belangstelling voor is gaan we er zeker mee door. Wie de laatste nieuwtjes van de vogelwerkgroep en van de vogels in onze regio het eerst wil weten, hoeft maar één ding te doen. Stuur per e-mail een berichtje naar het adres van Het Goois Vogelnet: **Piesch@Worldaccess.nl**.

Na ontvangst van dit bericht word je automatisch aan het bestand van Het Goois Vogelnet

De Korhaan, Jrg.31, Nr.3

toegevoegd en zul je op gezette tijden informatie ontvangen van de vogelwerkgroep. Om van deze nieuwe vorm van communicatie een succes te maken is het uiteraard ook van belang dat leden die wetenswaardigheden tegenkomen, dit zo snel mogelijk doorgeven aan het Goois Vogelnet.

Uiteraard zijn tips en suggesties die kunnen leiden tot verdere verbetering van dit initiatief ook van harte welkom. Gebruik ook hiervoor het eerdergenoemde e-

mailadres. Wie nog vragen heeft kan ook even telefonisch contact opnemen met de initiatiefnemers van het Goois Vogelnet:

Willem Jan Hoeffnagel
(035-6919356
whoefn@worldonline.nl)

Pieter Schut
(035-6936811
piesch@worldaccess.nl).

SVN-onderzoek naar gedrag van nijlgans

De SVN (Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland) wil in 1998 een onderzoek beginnen naar het gedrag van de nijlgans in Noord-Holland. Er zal met name aandacht besteed worden aan gedrag ten opzichte van andere vogelsoorten in de broedtijd. Tevens wordt gekeken naar broedbiologie en populatieontwikkeling. De SVN besteedt al enige tijd extra aandacht aan de nijlgans. Minister Van Aartsen wil deze vogel niet beschermen, zodat deze letterlijk vogelvrij is. Door het verzamelen van feiten hoopt SVN te kunnen aantonen dat de nijlgans ten onrechte een slechte naam heeft. Wie een bijdrage wil leveren aan dit onderzoek, kan contact opnemen met de coördinator van het project, Koos Jonker (075-6425864).

Het jubileumweekeinde op Terschelling zorgt gelukkig weer voor de nodige verhalen. Over het eiland, over de vogels, maar ook over de vele vreemde Gooise vogelaars.

Freek Beffers

Dagboek van een bijzonder weekeinde op Terschelling

Vrijdag 18 april 1997, 9.00 uur Harlingenhaven. Vrijwel alle vogelaars zijn aanwezig. Maken kennis met elkaar en melden zich op appél. Om 10.05 vertrekken we met de boot en gewoontegetroouw gaan we naar het bovendeck. Het is helder weer, maar fris. De zilvermeeuwen krijzen boven ons hoofd. Op de pier zien we eiders. Grote sterns en visdiefjes scheren langs. De stemming is prima. We drinken gezellig koffie, nemen een broodje en turen over het wad. Op zandplaten liggen groepjes zeehonden te zonnen. Tegen twaalf uur komen we de haven van West Terschelling binnen. Zoals gewoonlijk staat Joke van Velsen ons op te wachten. Alles is weer goed georganiseerd. Na innige begroetingen klimmen we op de fiets en rijden naar kampeerboerderij De Jonge Jan. Bed opmaken, koffie drinken en dan op weg naar een gerestaureerde eendenkooi. Onder leiding van een deskundige krijgen we veel informatie over vroeger, de sfeer en de huidige toestand. Er huizen talrijke broedvogels in het bos rond de kooi maar we horen opvallend weinig zang. Kennelijk zijn we daarvoor te vroeg in het seizoen. In de zon is het prettig wandelen. Op de terugweg, met de wind in de rug, gaan we langs het wad voor de eerste verkenning. Omstreeks zes uur zijn we

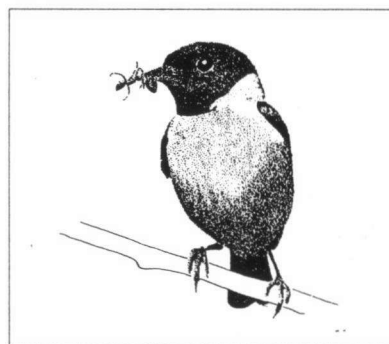
terug op de boerderij. Onder het genot van soep en brood worden de excursieplannen voor zaterdag op tafel gelegd. Vier groepen gaan morgen op pad. Iedere groep heeft een excursieleider plus assistent die een telescoop bij zich heeft. Twee groepen gaan richting west en twee richting oost.

Om acht uur vanavond gaan we van start voor de houtsnippen. Deze bosbewoners voeren hun baltsvlucht uit als het gaat schemeren, dat wil zeggen dat ze boven de bomen rondvliegen (zeven minuten) en daarbij een krassend en hoog niezend geluid maken. Veel vogels zien we een ronde maken.

Om tien uur zijn we terug. Sommigen van ons gaan naar een café waar een bekende zanger zal optreden. Anderen gaan naar De Rustende Jager, waar je de vrouw van de caféhouder mag kussen! Op tijd naar bed kan ook.

Zaterdag 19 april, 7.00 uur.

Vier groepen stappen op de fiets. Het is droog weer maar koud. Wij gaan eerst naar zee. De wind is zo sterk dat waarneming van zeetrek niet mogelijk is. We gaan door de duinen richting West. Regelmatig zweven de bruine en blauwe kiekendieven langs de duintoppen. In hotel Paal 8 houden we een pauze. Het is pas 10.00 uur

Roodborsttapuit

Tekening: Awie de Zwart

maar de koffie is klaar. We komen op temperatuur en genieten van het uitzicht en zien door het raam en telescoop toch nog zwarte zee-eenden en, heel ver, een Jan van Gent. Op het terras scharrelt een paartje tapuiten. We gaan verder en maken een flinke wandeling door de Kroonpolder. De beflijster, roodborsttapuit, grutto en Kievit laten merken dat het lente is. In West Terschelling houden we weer een pauze op een zonnig terras. Daarna lopen we langs het wad richting oost. Nu is het uitzicht schitterend. Troepen scholteksters vliegen lawaaiig over en tureluurs tetteren voortdurend om je heen. Een enorme 'wolk' rotganzen (meer dan 2.000) stijgt op om even later in de polder neer te strijken. Ook een grote groep rosse grutto's stijgt op en laat tegen een helder blauwe lucht een schitterende vliegshow zien.

Het is ver in de middag en we gaan langzaam richting Formerum, kop in de wind! Om zes uur zijn we binnen. Daar staat niet alleen de koffie klaar maar er is Chinees eten klaarge-maakt in de bekende grote kook-pannen. De sfeer is feestelijk. Zelf hebben we drank en hartige hapjes georganiseerd. Om pre-cies twaalf uur 's nachts felicite-ren we Femmy Landman met haar verjaardag. Ze krijgt een bloemetje uit de gemeenteborder en de volgende ochtend thee met koek op bed, een zoen en daarna mag zij nog tien minuten blijven liggen.

Zondag 20 april, 7.00 uur.

Weer appèl op de deel. Onze groep van twaalf mensen gaat richting Oosterend. Het is lekker zonnig weer met minder wind. De kleine zangers laten zich

nauwelijks horen. Wel horen we de knarsende tonen van een zwarte roodstaart. Telescoop in positie en we zien hem op een schoorsteen zitten. Voorbij Oosterend aan de wadzijde zien we weer prachtige vliegbeelden van grote groepen rotganzen en rosse grutto's.

Aan het begin van natuurgebied De Bosplaat houden we een 'kof-fiepauze. Bertus v.d. Brink toont belangstellenden de baard-mossen (in het Gooi zeldzaam) die hier veelvuldig op het eiken-hakhout voorkomen. Na een wandeling in de omgeving gaan we terug naar de boerderij waar we om twee uur worden ver-wacht. We zien nog een paar beflijsters een groepje kneuen en vandaag voor ons de laatste koperwieken en kramsvogels. Als we terug zijn eten we wat soep en brood en pakken onze

spullen in. Aan de rand van het boerenveldje zien we een grote lijster die aan het foerageren is. We werpen nog een blik op de 'behangrol' waarop de vogelsoorten genoteerd staan: 119 soorten totaal, waaronder een ijsgors en een smelleken. Rob Kole bedankt alle excursie-leiders en medewerk(st)ers voor bewezen diensten en zet Joke van Velsen nog even in het zonnetje.

Tegen vier uur die middag gaan we richting haven West Ters-chelling. De tijftjaf, fitis en vink zingen nu volop. De boot gaat om half zes, er is nog tijd voor een zoute haring en een pilsje. We gaan aan boord. Nog even genieten van de meeuwen, de sterns en de zonnende zeehon-den. Het waren drie prachtige dagen!

VAARWEL TERSCHELLING.

André Kerkhof

Na Terschelling wordt het nooit meer zoals vroeger

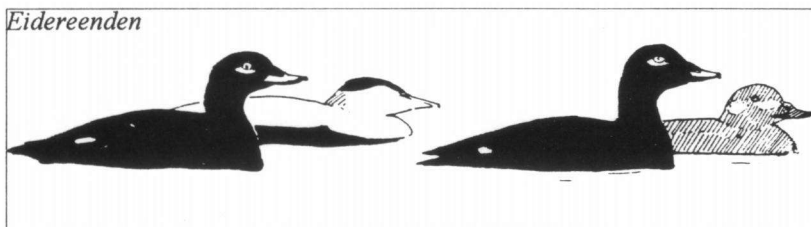
Al jarenlang ben je er mee bezig: lekker wandelen of fietsen. Of lekker op het water. Genieten van de wind door je haar, van de zon op je bast en soms van het water op je kop. Hoe mooi is de natuur dan. Voor je gevoel ben je dan ver weg, weg van de dag-gelijke beslommingen en stress. En je dag kan niet meer stuk als je iets moois hebt ge-

zien: reeën in het veld (ze zijn zo lief-klein, maar je kunt toch geen "ree'tjes" zeggen?), een vos langs een bossage, prachtige bloemen, markante bomen, rust-gevend water en overal vogels. Heel veel mussen en merels. Op het water eenden, soms zwa-nen. Pretentieloos genieten van het vele dat de natuur gratis biedt.

Gelukkig zijn er veel fraaie ge-bieden, daar hebben we Natuur-monumenten voor. Altijd mooi, altijd rust. Altijd? Tot die dag vo-rig jaar: heel veel kinderen, heel veel ouders, kramen, muziek, clowneske toestanden in en rond het bezoekerscentrum. Bekers met een vergrootglas om torre-tjes en ander kruipspel te bestu-deren. De levende inhoud van

Eidereenden

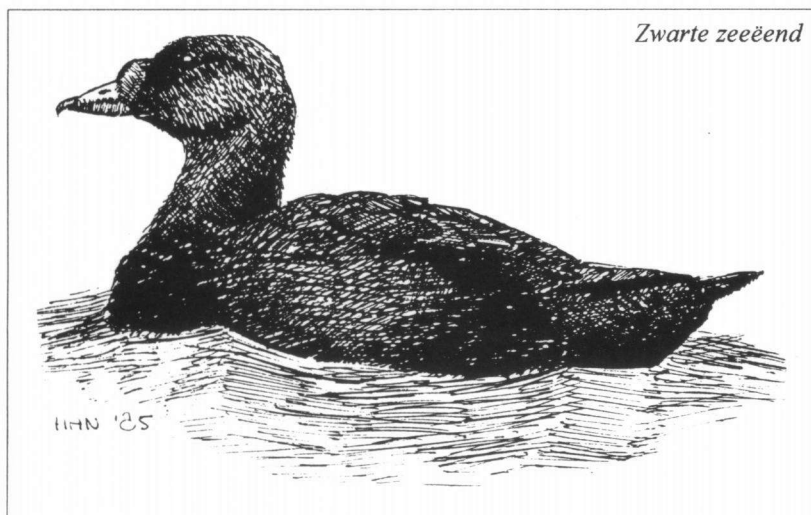

wat een sloot kan bieden. Pompoenensoep. Dierenbescherming. Natuurmonumenten. En ook de Vogelwerkgroep. Bladeren in boeken en boekjes. Verdraaid, die vink lijkt op die mooie mus van laatst. Er zijn heel wat soorten eenden. Je kunt er zelfs op studeren. En zo word je gestrikt voor de vogelcursus. Zes avonden met veel dia's en begeesterde docenten. Vier excursies om het echt te zien. Langzaam maar zeker ga je meer en bewuster om je heen kijken. Er zijn nog meer soorten. Ga mee naar Terschelling, daar zie je hele wolken van vogels die je hier zelden of nooit ziet. En voor dat je het weet zit je als kersvers lid van de Vogelwerkgroep op de boot naar Terschelling. Hoe mooi het was en hoe koud. Heel mooi en heel koud. Je ziet mussen. Maar ook het verschil: je eerste kneu. In het schemer-donker een houtsnip zien overvliegen. Nou ja, vliegen: zo'n beest heeft waarschijnlijk vliegles gehad van een vleermuis. Daarna geluisterd naar de

uilen. Die moesten er zitten. En wij maar luisteren. Je bleef maar luisteren. Niets gehoord natuurlijk. Wel de volgende dag veldleeuweriken gezien en gehoord. Kostelijk komedianten. De tapuiten zorgden voor enige opwindig. Vooral die ene: was die nou blond of niet? De discussie van de echte vogelaars ging inhoudelijk aan mij voorbij maar gaf wel het gevoel van mededkundige.

De zwarte zee-eend was dood. Maar geslingerd langs de groep leek het of hij vloog, dus hij kon op het lijstje van gesignaleerde vogels worden bijgeschreven. Er zijn zanglijsters en grote lijsters. Zijlijsters en beflijsters.

Die drie dagen waren zo om. Op mijn auto was een schijtlijster bezig geweest. En de wereld is veranderd. Gewoon over straat lopen is er niet meer bij. Ieder ritseltje, ieder beweginkje, ieder vogeltje wordt aan een onderzoek onderworpen. En groot is de teleurstelling als je de juiste naam niet kunt vinden.

Zwarte zeeëend

Zonder meer wandelen, het kan niet meer. Altijd maar kijken en zoeken. Het wordt nooit meer als vroeger.

PS: Dat wordt tot ziens op Terschelling. Kom je ook?

BEZOEK VOGELHUT LAARDER WASMEER

Vogelobservatiehut Laarder Wasmeer staat weer open

Sinds 1984 worden er in het Laarder Wasmeer speciale excursies gehouden naar de vogelobservatiehut. Er wordt alleen naar de vogelhut gegaan en daarin kan men vertoeven van een half uur tot twee uur. Evenals in 1996 zijn er dit jaar alleen excursies op de eerste donderdagavonden van de maand. U bent nog welkom op 3 juli en op 7 augustus. Vertrek eerste bezoek om 19.00 uur, vervolgens om 19.30 uur, 20.00 uur en 20.30 uur.

Startpunt van alle bezoeken is het toegangshek van het Laarder Wasmeer aan het einde van de Meerweg in Hilversum. De Meerweg begint bij de Kamerlingh Onnesweg en ligt ongeveer in het verlengde van de Lorentzweg. Aan deze excursies zijn geen kosten verbonden. De organisatie en begeleiding is in handen van de vogelwerkgroep. Nadere informatie: Jelle Harder, tel/fax 035-6937858.

In het kader van ons dertig jarig bestaan mocht een zeer speciale excursie voor leden niet ontbreken. Het werd een tocht naar een onbewoond eiland in het Eemmeer: De Dode Hond. Een barre tocht.

Peter van der Spoel

Tocht naar onbewoond eiland

Op 1 juni was het zover. Het was een zeer zonnige dag met heel veel wind. Als laatsten mochten wij vertrekken om ongeveer half twaalf, richting het eiland De Dode Hond.

We verzamelden ons uit de wind onder het genot van een heerlijk zonnetje met een strak blauwe lucht. Eenmaal gezeten in de, overigens schitterende, botter, bleek dat er toch wel een erg harde wind stond. De meegenomen shirts, truien en jassen werden aangetrokken en af en toe kregen we wat boegwater over ons heen, maar de tocht was wel een heel leuke en aparte ervaring.

Na ongeveer 30 minuten varen kwamen we op het eiland aan en daar kwamen we nog een aantal bekenden tegen. De groep van ongeveer 20 mensen (wij waren de vierde groep) werd gesplitst in twee groepen van 10. Per groep gingen twee excursie-leiders mee.

De botter onderweg naar de Dode Hond

Het begin van de tocht was uitermate lastig. Er moest een hindernis overbrugd worden van ongeveer 10 meter. Om het eiland 'binnen te komen' moesten we ons door water en blubber een weg banen. Helaas liepen er enkele laarzen vol en een enkeling

kon 'het pak' niet droog houden na een evenwichtsverstoring. Gelukkig was de temperatuur goed en droogde het allemaal vrij snel.

De tocht ging dwars over het eiland, of ik kan misschien beter zeggen door het vochtige eiland. Het leek echt een subtropisch regenwoud, een echte jungle. Leden van de vogelwerkgroep hadden in de woestenij een pad uitgezet om niet te verdwalen. Na ongeveer anderhalf uur kwamen we weer aan de rand van het eiland uit.

Dat we geen krokedillen hebben gezien zal wel aan onze winters liggen, maar hadden we er vandaag een gezien, dan had niemand raar staan opkijken, zo ondoordringbaar en woest was het binnendeel van het eiland.

Natuurlijk hebben we ook nog op vogels gelet tijdens onze ontbering. Gezien hebben we vrijwel niets, echter gehoord des te meer. De tijtjaf, kleine karekiet, winterkoning, koekoek, fitis waren er allemaal. Eenmaal op de rand van het eiland zagen we nog een roofvogel, welke we na een heftige discussie toch allemaal als buizerd erkenden.

Om ongeveer drie uur verlieten we het eiland weer. We hadden nu wind mee en de schipper van de botter liet na enige tijd de motor van de boot voor wat het was en we voeren met het zeil verder over het Gooimeer, richting Huizen.

We mogen terugkijken op een zeer leuke ervaring. De boottocht was uniek, het eiland woest en mooi. Organisatie van de excursie, schipper en bemanning, hartstikke bedankt voor deze ontzettend leuke dag.

Het ene verhaal lokt het andere uit. In de vorige Korhaan lasen we over de nachtzwaluw. Voor Lars Bech was het aanleiding om een aantal herinneringen aan deze bijzondere vogel op te halen.

Lars Bech

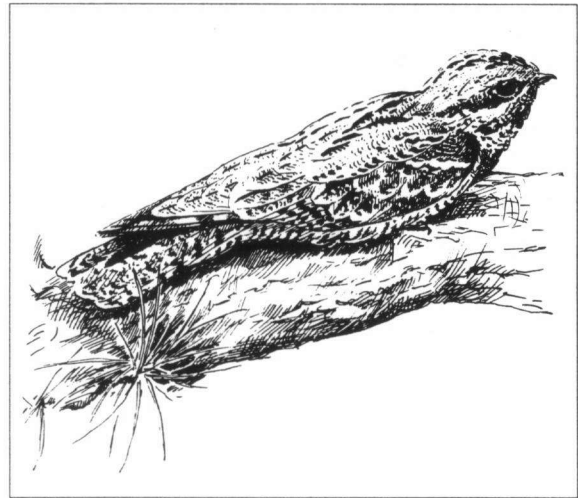
Nog even over de nachtzwaluw

Het verslag in de vorige Korhaan van de heer Gorgels betreffende een nachtzwaluw, gesignaleerd bij het Naardermeer, gaf mij een aantal kanttekeningen en associaties in de pen die ik hierbij in telegramstijl laat volgen.

1. Tijdens omzwervingen over de Johanna-hoeve te Wolfheze (als 13-jarige snaak) werd ik al geïntrigeerd door het snorrende geluid dat de geitenmelker in de zoele zomeravond te horen gaf. (geitenmelker = de letterlijke vertaling van de latijnse benaming *Caprimulgus*!).
2. Eind 80-er jaren lukte het me eindelijk enkele geluidopnamen te maken van deze mysterieuze vogel bij het vliegveld "De Peel". In de late schemering vloog hij verschillende malen op drie meter afstand over, duidelijk klapwiekend en roepend "koewiet".
3. Op 3 augustus 1989 had ik een opmerkelijke gewaarwording: op een landweg tussen de maisvelden bij Deurne zag ik een nachtzwaluw opvliegen die 50 meter verderop weer neerstreek in het mulle zand. Van schemering was geen sprake (circa 18.30 uur). Vier dagen later herhaalde de waarneming zich op dezelfde plek: een bevestiging van wat de redactie schreef: "Er worden in de trekperiode wel meer waarnemingen gedaan op plaatsen

buiten de karakteristieke nachtzwaluw-biotopen".

4. Tijdens een vakantie in Caracas (Venezuela, januari '93) maakte mijn kleinzoon me attent op een nachtzwaluw, die geregeld op het asfalt voor het huis neerstreek na het invallen van de duisternis. Blijkbaar ondervond het dier (een *Pauraque* genoemd) geen hinder wanneer we hem wat bijlichten met de koplampen van de auto voor een snap-shot. Het geluid dat hij de hele nacht produceerde verschilde aanmerkelijk van de Europese editie; geen wonder trouwens want Zuid-Amerika telt minstens 18 soorten nachtzwaluwen, z.g. potoo's, nightjars and nighthawks*.
5. Tijdens ons verblijf in een kampement, gelegen in het Amazone-gebied van Ecuador (november '96), stelden we tot onze verbazing vast dat in een boom op nauwelijks een steenworp afstand van de eetzaal dagelijks 10 à 12 nachtzwaluwen (nighthawks) verblijf hielden: ik hoefde m'n video-camera maar in te zoomen, de tele-

Nachtzwaluw

Tekening: E. Hazebroek

lens kon in de tas blijven. Exact om 17.20 uur schudde ze hun veren, maakten zich op voor een oriëntatie en vlogen in formatie over het meer: je kon de klok er op gelijk zetten (onder de evenaar!).

De apotheose volgde op een heldere maannacht: tijdens het bekende jungle-concert van fluitkickers, uilen en cicaden klonk opeens een ongelooflijk stukje muziek; alsof iemand een thema voor een compositie uitprobeerde. In vijf stappen werd met een blaasinstrument een compleet octaaf doorgenomen, van hoog naar laag. Het klonk menselijk en bijzonder melancholiek. Een gids hielp mij al gauw uit de droom: de stem was van de z.g. common potoo, een nachtzwaluw die gewoon is een verticale houding aan te nemen als hij rust of slaapt.

Eenmaal thuis informeerde ik bij de winkel van Vogelbescherming of men over een CD beschikte waarop de vogel te horen was. De voorraad beperkte zich tot een enkele tropische disc die al heel wat keren was afgespeeld: de vriendelijke assistente zond hem op zicht toe. Ik kon mijn geluk niet op: de vogel was er duidelijk op te horen, zijn melancholieke klaagzang, eens van tekst voorzien met de woorden: "Poor me all alone", zou niet meer uit mijn geheugen verdwijnen!

Om nog even in te gaan op het hoofdstuk "intrigerende vogels" - jarenlang hoopte ik eens een appelvink te zien. Vogel-reports, sovon-verslagen etc., van alles kwam er aan te pas. Dank zij een tip van een kennis kreeg ik er onlangs in een park bij Naarden Vesting wel zes in de kijker, waarvan ik er twee met voldoening op video-tape kon vastleggen (60x tele!). Op een gegeven moment verscheen er evenwel een meesgrote vogel met een kuif die hij af en toe overeind zette: het was

dan alsof hij een geplukte witte wat op z'n kop had. Vorig jaar, tijdens het opnemen van tapuïten, kwam er een valk in de lens: hij streek neer op de landweg, zat mooi rechtop, witte borst. Beide kryptische verschijningen zal ik binnenkort op VHS-band kopiëren: zijn er kenners die mij aan de oplossing van beide raadsels willen helpen? (Tel.: 035-6951421).

* Ontleend aan: A guide to the birds of Venezuela, by R. Meyer de Schauensee and William Phelps.

14^e Noordhollandse Vogeldag: slot jubileum vogelwerkgroep

Met de organisatie van de 14^e Noordhollandse Vogeldag op zaterdag 25 oktober, sluiten we het jubileumjaar van de vogelwerkgroep af. De bijeenkomst vindt plaats in de Bethlehemkerk, Loosdrechtseweg 263 (hoek Diependaalselaan) te Hilversum. De Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken organiseert die 14^e Noordhollandse Vogeldag in samenwerking met de Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland (SVN). In het programma is geprobeerd ruim aandacht te besteden aan ornithologische ontwikkelingen in ons werkgebied. Een centraal thema is Natuurontwikkeling en beheer. U bent van harte welkom, de toegang is gratis. Inlichtingen: S.L. Visser 0294-283545 of P. Keuning 035-5268-281

De Korhaan, Jrg.31, Nr.3

Programma:

10.00-10.10 Opening

H. Gallacher, voorzitter Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland.

10.10-10.45 Natuurontwikkeling en beheer Naardermeer

W. Fokkema, medewerker Natuurmonumenten

10.45-11.20 Koffiepauze

11.20-11.55 Natuurontwikkeling langs de Gooimeerkust en bij de Stichtse brug

H. Berger, medewerker Staatsbosbeheer te Austerlitz

11.55-12.30 Resultaten 10 jaar vogeltrek telpost 'Corversbos'

A.J. van Klaveren, coördinator Vogeltelpost 'Corversbos'

12.30-13.45 Lunchpauze

13.45-14.20 IJsvogelproject in het Gooi, de Vechtstreek en Kennemerland

J. Harder, medewerker Landschapsbeheer Noord-Holland

14.20-14.55 Aalscholverproblematiek in en om het IJsselmeer

M.R. van Eerden, medewerker Rijkswaterstaat te Lelystad

14.55-15.25 Theepauze

15.25-16.15 Bosvogels; de havik en de zwarte specht, de draaihals en de appelvink komen in beeld

W. Janszen, lid van het Natuurfotografengilde

16.15 Sluiting

In de vorige Korhaan is de broedperiode van de torenvalk (onze vogel van het jaar) onder de loep genomen. Dit keer iets meer over de periode na het uitvliegen van de jonge torenvalken en de levensverwachting, de vergiftigingen en de fluctuerende populatie in verband met het voedselaanbod.

Mia Kraal

Torenvalken en muizenjaren

Als de jonge vogels het nest definitief hebben verlaten, dan zwerven ze alle kanten uit. Rob Bijlsma zegt in zijn Ecologische Atlas van de Nederlandse Roofvogels, dat de jonge torenvalk gemiddeld tot zo'n 60 kilometer van zijn geboorteplaats terecht kan komen. In het tweede levensjaar zijn ze standvogel geworden, de gemiddelde afstand tot de geboorteplaats bedraagt dan 36 kilometer. De meeste torenvalken verlaten Nederland nooit: nog geen 25% trekt de grens naar Duitsland, België of Frankrijk over, een enkeling bereikt Spanje of Algerije. Vindt de grootste sterfte onder de volwassen vogels plaats in de wintermaanden [december - maart], voor de net uitgevlogen jongen zijn de maanden augustus en september kritiek te noemen. De levensverwachting van de torenvalk is maar klein: gemiddeld 1,4 jaar voor de volwassen vogels en voor de juvenielen zelfs nog minder. Het is zelfs zo, dat ruim de helft van de torenvalken het eerste levensjaar niet overleeft.

De Nederlandse populatie van de torenvalken bedroeg in de jaren 1985-1992 maximaal 6700-7700 paren. In 1989-1990 was er een piek te bespeuren in zo-

wel het aantal torenvalken als het muizenaanbod. Vóór en na de jaren 1989-1990 was de stand van deze roofvogels beduidend lager. Het zal genoegzaam bekend zijn, dat ook de torenvalk, zoals alle roofvogels in ons land, te lijden heeft gehad van de landbouwbestrijdingsmiddelen in de jaren zestig. Het gebruik van kwik als zaadontsmetingsmiddel en het gebruik van dieldrin heeft dan ook een grote rol gespeeld. Toen deze middelen werden verboden, had dat als gevolg, dat er een herstel optrad in de stand van de torenvalkpopulatie. De groei in de beginjaren zeventig was zelfs zo sterk, dat de normale schomme-

lingen als gevolg van de driejarige cyclus van de veldmuizen werd overschaduwd. De pieken in het veldmuizenaanbod van de jaren 1975-1978-1981 resulteerden in evenzovele pieken van de torenvalkpopulatie. Helaas voor de torenvalk stortte de veldmuispopulatie in de winter van 1983-1984 volledig in en tot de zomer van 1986 bleef de stand van de veldmuis erg laag. Ook waren er vanaf 1984-1985 drie opeenvolgende winters streng of koud en deze twee factoren waren voor

de muizenetende torenvalk uiteraard heel slechte jaren. In de jaren 1989-1990 zorgden de zachte winters en drie goede muizenjaren voor een opleving van de populatie. Omdat er nog steeds in ons land landschapsveranderingen zoals ruitverkavelingen, herinrichtingen, vermessing en verdroging plaatsvinden, blijft het voor onze torenvalk "a struggle for live".

Waarnemingen van torenvalken blijven dit hele jaar nog van harte welkom. Geef ze door op de bekende waarnemingskaartjes. In te leveren op de bekende adressen (zie achterin deze Korhaan) of bij Mia Kraal, Talmalaan 32, 3761 AN Soest.

Sporenkievit veroorzaakt ontsporingen

In De Gooi en Eemlander van maandag 20 mei werd melding gemaakt van de waarneming van een sporenkievit in de Hilversumse Bovenmeent. Op zich is de waarneming van een dergelijke, voor onze contreien zeer ongebruikelijke vogel, curieus. Maar de manier waarop sommige zogenaamde vogel-liefhebbers op een dergelijke curiositeit afstormen, heeft niets meer met natuurbeleving te maken.

Wij noemen ze "soortenjagers". Ze racen het hele land door en krijgen via de semafoon of een speciaal 06-telefoonnummer

door, waar de volgende bijzonderheid uithangt, die ze aan hun persoonlijke lijst kunnen toevoegen.

Op zich is het "soortenjagen" een onschuldige bezigheid, vergelijkbaar met het verzamelen van postzegels. Maar helaas heeft deze vorm van vogels kijken nogal eens negatieve gevolgen voor de natuur. De medewerker van Natuurmonumenten kon in het bewuste weekeinde bij de Bovenmeent de stroom auto's niet tellen. Terwijl gemotoriseerd verkeer in dit gebied, juist vanwege de rust voor de vogels, strikt verboden is.

En daar blijft het meestal niet bij als de "soortenjagers" op pad zijn. Bosjes worden uitgekamd, erven worden zonder toestemming betreden en vogels worden opgejaagd. Het wordt tijd dat de uitwassen van de scoringsdrift van deze "liefhebbers" aan banden worden gelegd.

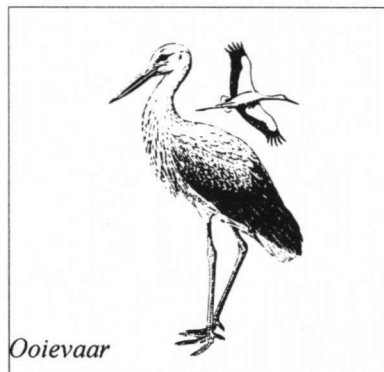
Wij zien ook graag vreemde vogels. Maar wel graag door de regels te respecteren die voor alle natuurliefhebbers gelden.

Dick Jonkers,
Pieter Schut.

Leuk cadeautje: een ooievaarsnest bij Naardermeer

Hans de Mars is eco-hydroloog en weet alles van het blauwgraslandje in het natuurgebied het Laegieskamp in Hilversum. De giften voor zijn promotie-onderzoek over dit gebied, zette hij om in een cadeautje voor zijn onderzoeksgebied.

Tussen het Laegieskamp en het Naardermeer is onlangs op verzoek en op kosten van De Mars een ooievaarsnest geplaatst.

Het nest werd in mei officieel overhandigd aan Natuurmonumenten en onthuld. De Mars hoopt en rekent er op dat ooievaars snel van het nest gebruik zullen maken. Er zijn dit voorjaar al minstens drie ooievaars gesignaleerd in de Meent, dus wie weet.

[Bron: De Gooi en Eemlander]

Vogelboek bestellen blijft mogelijk

Ons speciale boek Vogels kijken in Gooi en Vechtstreek, waarover we in vorige Korhanen uitgebreid gepubliceerd hebben, is nog altijd volop verkrijgbaar. Het boek kost f. 19,50 en is te verkrijgen bij bestuursleden en tijdens ledenavonden van de vogelwerkgroep.

Het boek kan ook worden besteld door f25,50 (dit is inclusief de verzendkosten) over te maken naar postgiro 2529179 ten name van de penninmeester van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken te Weesp, onder vermelding van "Vogels kijken".

Denk daarbij er aan, hoe u het ook aanschaft: u koopt niet alleen een mooi en nuttig boek, u steunt op deze manier ook weer uw vogelwerkgroep. Want uiteraard hopen wij door de verkoop van dit boek ook wat geld te verdienen voor de clubkas.

Bel zo nodig voor meer informatie Rob Kole (033-2982303) of Dick Jonkers (035-5260456).

De namen van alle bestuursleden (die dus als verkoopadressen functioneren) staan achterin de Korhaan.

In Memoriam Piet den Houter

Op 1 mei 1997 overleed in zijn woonplaats Hilversum na een langdurige ziekte ons lid Piet den Houter. Piet was bijna vanaf de oprichting lid, al was hij meer in planten geïnteresseerd. Dit nam niet weg dat hij tot in de jaren zeventig trouw bezoeker van de jaarvergaderingen was. Na zijn uittreden bij Natuurmonumenten kon hij zich nog meer dan voorheen toeleggen op het leiden van natuurreizen, met als specialiteit orchideeënreizen naar Kreta.

Vogels ringen is niet het probleem, terugvinden is de kunst. Sommige vinders uit arme landen vragen een jachtgeweer als dank. In West-Afrika worden vogelringen soms gebruikt als kralen. Een artikel over honderd jaar ringonderzoek.

Henrik de Nie

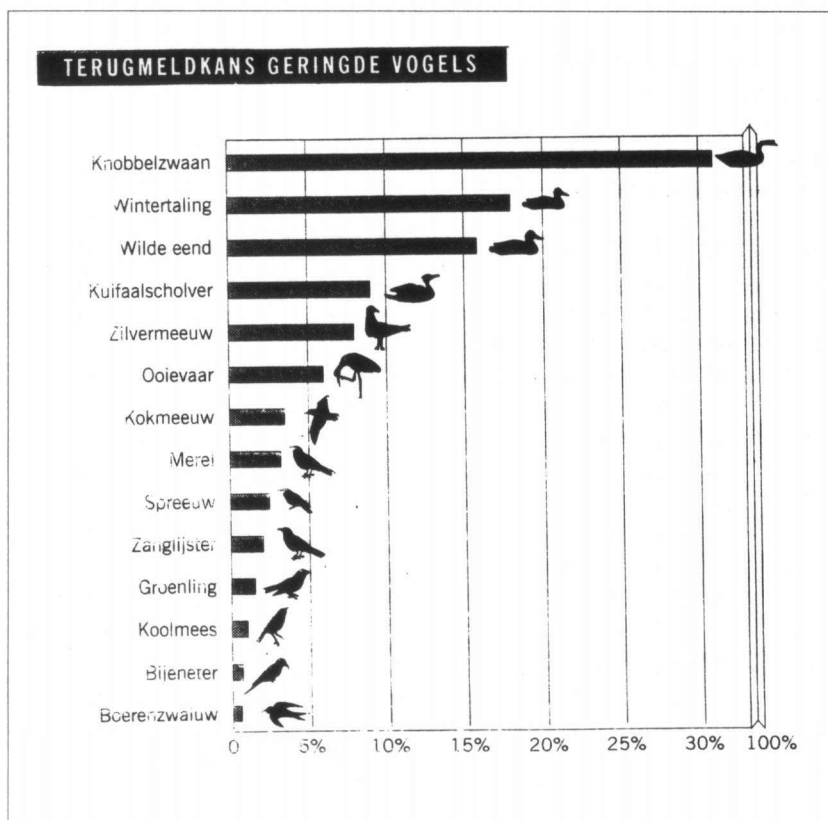
Het belang van ringonderzoek

Bijna honderd jaar geleden begon een onderwijzer in Denemarken met het vangen van vogels om ze voorzien van een ring weer los te laten. Hij deed dit om meer te weten te komen over het trekgedrag. Dit laatste was nieuw. Vogels ringen, zeker als het om jachtvalken of duiven ging, was al eeuwenlang gebruikelijk.

Inmiddels zijn in Europa honderd miljoen vogels geringd. Deze vogels worden overwegend gevangen en geringd door vrijwilligers. Het belang van de informatie die per geringde vogel wordt verkregen over de vogeltrek neemt echter af, doordat in die honderd jaar de kennis - mede dankzij het ringen - enorm is toegenomen. Verder zijn er andere, modernere technieken om verplaatsingen van trekvogels te observeren. Met radar kan men groepen vogels waarnemen; vogels als kleine zwanen kunnen van zenders worden voorzien. Deze kleine zwanen kan men via een communicatiesatelliet dag en nacht volgen waarbij een computer een logboek bijhoudt. Daarnaast neemt in West-Europa en Noord-Amerika het schuldgevoel ten opzichte van het dier en de natuur in het algemeen toe. De meerderheid ziet het dier liever als partner met eigen rechten, in plaats van als voorwerp van vermaak of consumptie. Dit leidt ertoe dat niet alleen boeren, jagers en slagers, maar ook onderzoekers die met levende dieren experimenten

doen, gebonden zijn aan strenge regels en zich steeds moeten verantwoorden. "Vogelfotografen en houders van vogelopvangcentra mopperen soms tegen me omdat wij vogels als kerstbomen laten rondvliegen met al die kleurmerken", zegt Rinse Wassenaar, hoofd van de Nederlandse Vogelringcentrale tevens de beheerder van de Euring Databank in Heteren. De Deen Mortensen begon in 1899 met 165 geringde spreeuwen. Vanaf het begin was internationale samenwerking belangrijk. Nederland raakte in 1911 bij het ringonderzoek betrokken. In

1963 werd de European Union for Bird Ringing (Euring) opgericht en twaalf jaar later de Euring Databank' (EDB). Deze databank is ondergebracht bij het Centrum voor Terrestische Oecologie van het Nederlands Instituut voor Oecologisch Onderzoek (NIOO) gevestigd te Heteren, een instituut van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen. De bedoeling is dat alle Europese gegevens over terugmeldingen - die uit kaartenbakken bestonden - verhuizen naar de EDB-computer. Ongeveer 10.000 ringen worden jaarlijks teruggemeld aan de EDB.

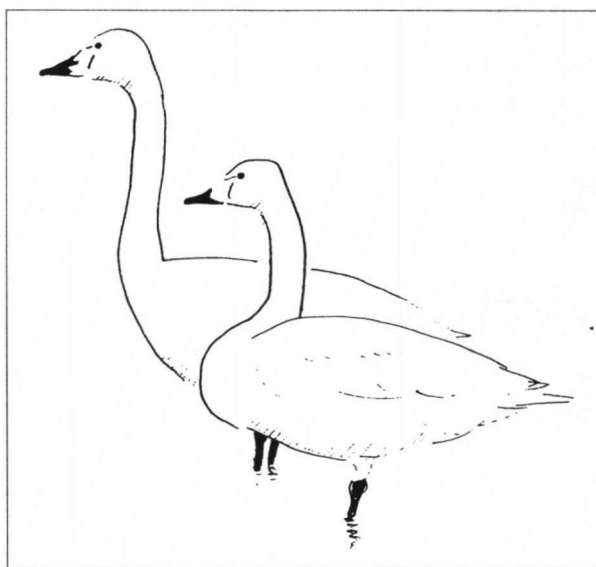
Het grootste probleem vormen de vinders. Het systeem van terugmeldingen is een zwakke schakel in het geheel. Men laat een geringde vogel los en het hangt van toevalligheden af of de ring ooit wordt teruggemeld. De zichtbaarheid van de ring, populariteit van de jachtsport en graad van ontwikkeling in het land van de vinder spelen een rol. Wassenaar laat een zojuist uit Algerije aangekomen enveloppe zien waarop alleen **ARNHEM VT** stond met een plaketket van PTT Post met het juiste adres (Postbus 40, 6666 ZG Heteren).

Kralen

In West-Afrika worden vogelringen soms gebruikt als kralen. Zo ontmoette de ornitholoog Albert Beintema in Mali kinderen die kettingen droegen met ringen van reuzensterren. Hij heeft de nummers genoteerd, ze waren afkomstig uit Finland. In arme landen leeft sterk de gedachte dat de ring de vinder verbindt met een ver en rijk land. Dus ziet een arme vinder zijn uitgave voor een postzegel als een investering en laat zijn ring vergezeld gaan van een brief met het verzoek om een cadeautje, liefst een stereo-recorder, een jachtgeweer of een paar sportschoenen. Geregeld krijgen stafleden van de ringcentrale sollicitatiebrieven uit Afrika, met pasfoto en geboorte-akte. Soms komt een overvloed aan informatie los zoals naar aanleiding van de ring van een lepelaar. Een hele bundel opstellen, een gedetailleerde beschrijving van de plaats waar de vogel gevonden werd en een begeleidende brief in onberispelijk Frans van een Marokkaanse dorpsonderwijzer. Een essentieel gegeven - de sterfdatum van de vogel - ontbrak helaas.

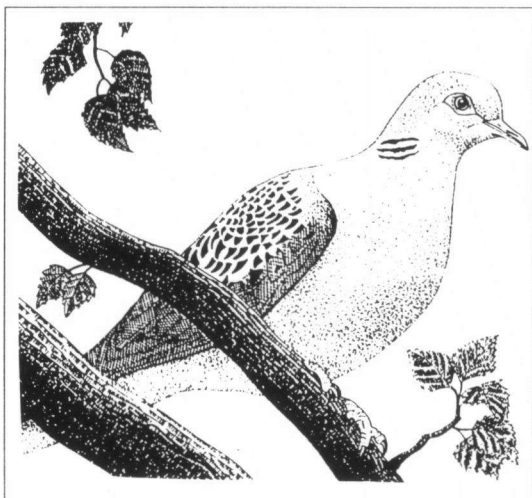
Dat arme Afrikaan de ring als middel zien om hun bestaan te verbeteren is begrijpelijk. Minder verheffend is een knobbelswaanring uit Duitsland met de mededeling 'Uw vogel vloog tegen mijn voorruit, wat is uw polisnummer?' Maar soms ook grootmoedig: 'Tot mijn spijt reed ik uw tortelduif dood. Wat krijgt u van mij als schadevergoeding?'

Het vangen en ringen van vogels vergt een enorme discipline van de - meestal - vrijwillige ringers. Deze moeten niet het gevoel krijgen dat ze door een paar professionele biologen en een grote computer op pad gestuurd worden, waarbij hun eigen ideeën en vaardigheden een ondergeschikte rol spelen. Gelukkig komt de PC nu in bijna iedere huis- of studeerkamer voor. Daardoor biedt de Ringcentrale de mogelijkheid om de ringers nauwer te betrekken bij het uitwerken. Als 'beloning' krijgen ringers nu de mogelijkheid om hun gegevens via een PC-programma te koppelen aan andere ringgegevens en rollen landkaarten met gegevens thuis over het scherm. Dit geeft hun snel een beeld van het aandeel van hun werk in een groter geheel. De vraag rijst of zo'n kwetsbaar systeem, berustend op vrijwilligerswerk en onderhevig aan toevallige omstandigheden, resultaten kan opleveren voor modern oecologisch onderzoek. De vraagstellingen over het gedrag moeten worden verfijnd en het ringwerk daarop afgestemd. Uit

Kleine zwaan

het onderzoek van de afgelopen honderd jaar blijkt dat vogels niet massaal van Noord naar Zuid pendelen. Veel soorten trekken als een nomadenstam van een noordelijke plaats waar ze broeden naar een meestal zuidelijkere streek waar ze overwinteren. Bovendien bezoeken zij onderweg 'eigen' tussenstations om op krachten te komen. Van grote vogels zoals ganzen en zwanen weet men dit zo langzamerhand wel. Om dit in kaart te brengen voor kleinere soorten zal men deze moeten ringen in het broedgebied, op de vermoedelijke tussenstations en in de even hypothetische overwinteringsgebieden. Op grond van sporadische ringgegevens is daarover weinig bekend. Een paar enthousiaste Nederlandse vrijwilligers trokken daarom op eigen kosten in hun vakantie naar Botswana om daar boerenzwaluwen te vangen en te ringen. Zij ringden tienduizenden zwaluwen en scoorden in Midden Europa wat terugmeldingen. Het 'ringbedrijf' levert niet alleen gegevens over het trekgedrag. Als de vogels zijn gevangen weegt men ze, de lengte van de poten, vleugelveren en snavels

Tortelduif

wordt gemeten, er wordt gekeken naar de vetreserve en het verloop van de rui. Hiermee leveren ringers gegevens over vogelpopulaties die op andere manieren niet beschikbaar komen. Ruigegevens en vetreserve zeggen veel over de conditie. Maar ook dit soort gegevens krijgt pas betekenis als het vangnet regelmatig, op een bepaalde plaats voor een bepaalde groep vogelsoorten wordt opgesteld. Daarom propageert de ringcentrale dat ringers hun activiteiten zo veel mogelijk standaardiseren.

De zogenoemde 'constant effort sites' zijn locaties waar veel broedvogels langs komen en waar geringd kan worden. In onder andere Zuidelijk Flevoland en Friesland liggen plaatsen waar men veel trekkende zangvogels vangt en ringt. Vooral interessant zijn vogels die een tweede of derde keer gevangen worden.

Het moderne ringonderzoek heeft ook waarde voor het hart van de biologie als wetenschap: de evolutietheorie. Darwin baseerde zijn idee over de veranderlijkheid van soorten op ervaringen van kwekers. Door teeltkeus maakte de mens van een wolf een schoothond en van de

rotsduif een pauwstaartduif. Volgens Darwin had ook in de natuur 'teeltkeus' plaats. Het bewijs daarvoor is lastig. Alleen als kan worden voorspeld dat een ecologisch belangrijke, erfelijke eigenschap onder bepaalde omstandigheden zal worden bevoordeeld boven een andere erfelijke eigenschap, is het bewijs geleverd dat zich natuurlijke selectie voordoet.

FIJNMAZIG

Om te weten of eigenschappen overerfbaar zijn en hoe zij zich dan verspreiden in een dierpopulatie moeten de dieren individueel onderzocht worden. Geen wonder dat geringde vogels bij dit type onderzoek een belangrijke rol spelen. Dit kan heel fijnmazig, zoals bij het onderzoek aan koolmezen van het NIOO. Het kan ook veel grofmaziger. Systematisch ringen leidt tot meer kennis over de overleving van hele populaties. Geringde vogels worden vaak een tweede keer gevangen, soms ook een derde of vierde keer. Deze hervangsten zijn zeer belangrijk om schattingen te maken van de sterftekans. Hierbij komt veel slim toegepaste waarschijnlijkheidsrekening van pas - statistici waren overigens vanaf het begin nauw betrokken bij het ringonderzoek. Vogels hebben in hun eerste levensjaar de grootste kans op doodgaan (tussen de 35 en 70 procent), daarna blijft de sterftekans vrijwel constant op een zelfde niveau, als zich geen bijzondere omstandigheden voordoen.

Dankzij zorgvuldig ringen kan aldus een verband worden gelegd tussen de overleving tijdens

de trek en de omstandigheden in de broedgebieden of de overwinteringsgebieden. Zo kunnen ook theorieën worden getoetst over welke eigenschap - zoals de drang om naar Engeland of naar Afrika te vliegen - voordeel voor de populatie oplevert. Onder bepaalde omstandigheden zoals droogte in Afrika of strenge winters in West-Europa liggen die kansen voorspelbaar anders.

Dit artikel werd eerder gepubliceerd in NRC Handelsblad.

Bejaarde kraaien

Al jaren is ze geen vogel in het wild meer, Stompie de Kraai. Maar toch wil ik haar dood vermelden. Op 28 mei van dit jaar stierf Stompie in haar slaap. Van ouderdom.

In de zestiger jaren werd ze bij mijn vogelhospitaal afgeleverd. Ondervoed, geleewiekt en ook nog met ietwat vergroeide klauwtjes. Al die jaren verbleef ze in de grote volière met Papa de Kraai, ook een uit de zestiger jaren. Papa stierf enkele jaren geleden. Nu is alleen nog Paultje over uit die tijd. Anders zeer spraakzaam, soms vloekend, maar nu treurend om het verlies van zijn partner. Zijn voedsel raakt hij nauwelijks aan.

Paultje werd destijds gestolen, maar dankzij de hulp van journalisten van de Gooi- en Eemlander, die een oproep in hun krant plaatsten, werd Paultje anoniem teruggebracht.

In gevangenschap met eerste klas voer, ruime huisvesting en goede medische verzorging kunnen kraaien tegen de 40 jaar oud worden. Ouder dan de Vogelwerkgroep Het Gooi nu is.

CARLA HOLZENSPIES

PROGRAMMA

Woensdag 27 augustus: Avondexcursie naar Zuid-Flevoland, ten oosten van de Stichtse Brug, o.l.v. Bertus v.d. Brink. Vertrek 19.00 uur. Verzamelen om 18.30 aan het Oosterspoorplein te Hilversum (achterkant Centraal Station).

Zaterdag 30 augustus: Dagexcursie naar de duinen van Six, ten noorden van Egmond aan Zee, onder leiding van Cees Scharringa.
Vertrek om 6.30 uur vanaf het Oosterspoorplein (achterkant Centr.Station) in Hilversum.
Meenemen: brood en drinken en eventueel zwemkleding want na afloop kunnen we in het tropisch zwembad aldaar nog een lekkere duik nemen. Stevige wandelschoenen zijn noodzakelijk.

Zondag 7 september: Ochtend-wandelexcursie bij de Stichtse Brug, onder leiding van Rob van Maanen. Vertrek om 7.30 uur vanaf het Oosterspoorplein te Hilversum.

Dinsdag 9 september: Avifauna-vergadering in de Orangerie van Kasteel Groeneveld. Aanvang 20.00 uur.

Zaterdag 20 september: Ochtend-wandelexcursie Naarderbos en omgeving onder leiding van Guus Proost en Adri Vermeule.
Vertrek om 8.00 uur vanaf het Oosterspoorplein in Hilversum.

Donderdag 25 september: Lezing door de heer Y. Brouwers over 'Vogels in de kunst'.
De heer Brouwers is directeur van de stichting 'Artists for Nature'. Een groep kunstenaars die door middel van hun beeldende kunst aandacht wil vestigen op de natuur en zodoende bij wil dragen aan natuurbehoud. Er zijn verschillende tentoonstellingen gehouden en platenboeken gepubliceerd. Hij zal afbeeldingen laten zien die gemaakt zijn tijdens verschillende projecten, onder andere Vlucht van de Kraanvogels, Kust van Ierland en Biebrza moerassen. Het maken van een karakteristieke schildering of tekening vraagt minstens zo'n geduldige observatie als het maken van een foto.
De lezing wordt gehouden in de Bethlehemkerk, Loosdrechtseweg 263 te Hilversum. Aanvang 20.00 uur.

Vrijdag 3 tot en met zondag 5 oktober: Najaarsweekend Terschelling. Ook dit weekend heeft vanwege het 30-jarig bestaan van de VWG een speciaal karakter. De kosten ad f 150,- moeten uiterlijk 15 september 1997 zijn bijgeschreven op postrekening nr. 25 29 179 t.n.v. de penningmeester van de VWG Het Gooi en Omstreken te Weesp. Schriftelijk aanmelden bij Joke van Velsen eveneens voor 15 september met opgave van naam, adres en telefoonnummer. Voor nadere informatie kunt u bellen met Joke. Tel.nr. 035-6838604.

Dinsdag 14 oktober: Werk-contactavond in de Orangerie van Kasteel Groeneveld. Op deze avond worden de waarnemingskaartjes weer eens gesorteerd. Aanvang 20.00 uur.

Zaterdag 25 oktober: 14e Noordhollandse Vogeldag 1997, in samenwerking met de Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland (SVN), in de Bethlehemkerk, Loosdrechtseweg 263 te Hilversum. Aanvang 10.00 uur; einde 16.15 uur. Zie voor het programma elders in deze Korhaan.

Zondag 9 november: Ochtend-wandelexcursie Loenderveense plassen onder leiding van Jan van Bergeijk.
Vertrek om 8.00 uur vanaf het Oosterspoorplein in Hilversum.

Dinsdag 11 november: Werk-contactavond in de Orangerie van Kasteel Groeneveld. Ook op deze avond worden weer waarnemingskaartjes gesorteerd. Aanvang 20.00 uur.

Zaterdag 22 november: Ochtend-wandelexcursie Corversbos en Gooilust onder leiding van Frank van de Weijer. Vertrek om 8.30 uur.

Donderdag 27 november: Lezing door de heer B. van de Brink over 'Vogels van moeras en rietland'. Ben van de Brink is intensief betrokken bij ringonderzoek en vogelfotografie. Hij werkt mee aan een onderzoek van zwaluwtrek in Botswana. Zijn vogels van moeras en rietland zijn grotendeels langs de randmeren gefotografeerd.
De lezing wordt gehouden in de Bethlehemkerk, Loosdrechtseweg 263 te Hilversum. Aanvang 20.00 uur.

Dinsdag 9 december: Werk-contactavond in de Orangerie van Kasteel Groeneveld. Aanvang 20.00 uur.

Zondag 14 december: Ochtend-wandelexcursie langs het Tienhovens kanaal o.l.v. Hans van Oosterhout. Vertrek om 9.00 uur vanaf het Oosterspoorplein in Hilversum.

Zaterdag 10 januari: Ochtend-wandelexcursie in het Spanderswoud en evt. de 's-Gravelandse landgoederen.

Dinsdag 13 januari: Avifauna-vergadering in de Orangerie van Kasteel Groeneveld. Aanvang 20.00 uur.

Zaterdag 24 januari: Dag-ganzenexcursie naar Zeeland o.l.v. Adri Vermeule, Nico Dwars e.a.

Zondag 8 februari: Ochtend-wandelexcursie naar de Stulp en het Pluismeer o.l.v. Guus Proost e.a.

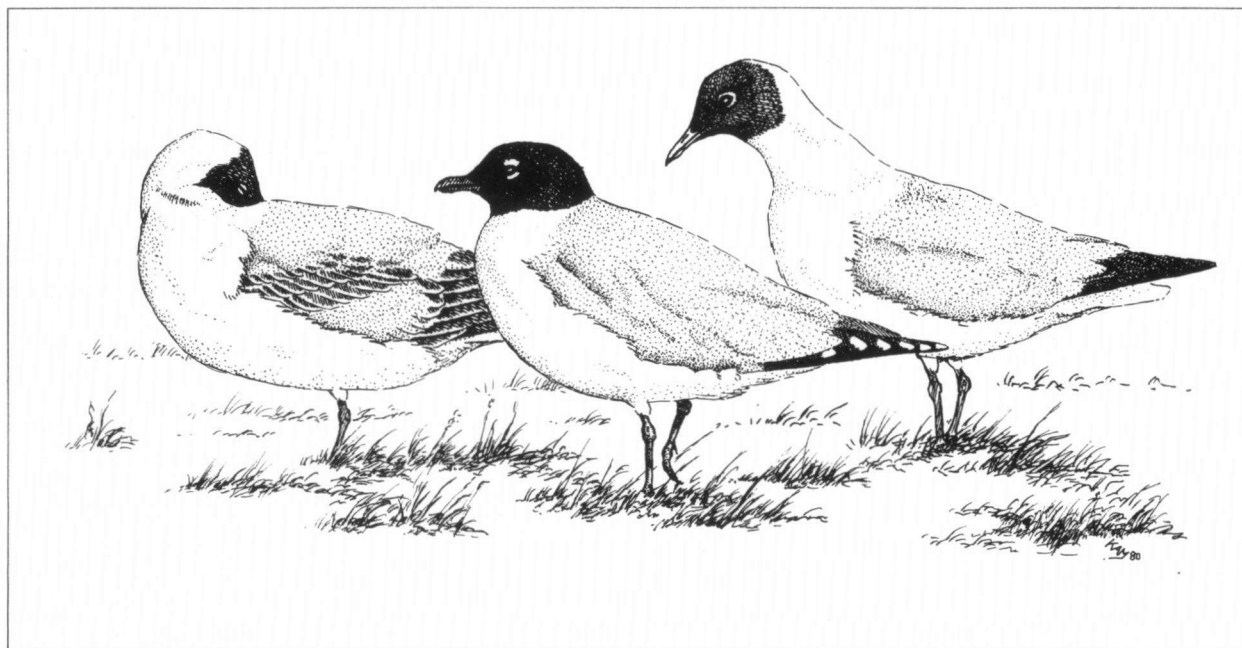
Dinsdag 10 februari: Werk-contactavond in de Orangerie van Kasteel Groeneveld. Aanvang 20.00 uur.

Zaterdag 21 februari: Ochtendexcursie naar de Zuidpier bij IJmuiden o.l.v. Hans van Oosterhout.

Om vast te noteren:

15-16-17 mei; Zelfverzorgings-kampeerweekend.
Nadere gegevens volgen.

Voor eventuele vragen over excursies of andere programma-onderdelen kunt u bellen met Joke van Velsen onder tel.nr. 035-6838604 (Geen antwoordapparaat).

Zwartkopmeeuw (subadult) tussen kokmeeuwen

Tekening: Karel Mauer

MUTATIES LEDENBESTAND

Nieuwe leden:

T.Akkersdijk
 Mw.Y.van Bellen
 Mw.J.Blokpoel-Offers
 Mw.J.de Bruyn-Baird
 R.M. van Dijk
 Mw.C.v.d.Drift
 Mw.J.C.Duim-v.Harn
 A.F.E. Duim
 P.R. de Dulk
 Mw.A.C.Elings-Korff
 H.C.Gessel
 Mw.A.R.Gessel-Godijn
 Mw.E.M.S. Kamer-v.Vliet
 M. Kolmus
 M. Landman
 Ph. Maas
 Mw.E.Maas-Heymann
 W.M. Muyen
 A.J.M.v.Ogtrop
 J. van Oord
 Mw.P.Ruiterbeek
 Mw.A.v.d.Schaft-Eijden
 L. v.d. Schaft
 E.H. Stigt Thans
 Mw.B.H.A.Stigt Thans
 J. Stigt Thans
 T. ten Velthuis
 M. Verheijen
 Mw. J. Wieringa

Vaarthuiserstr.76	1106 AK Amsterdam	020-6965118
K.Doormanlaan 278	1215 NV Hilversum	
P.v.d.Leelaan 8	1241 DG Kortenhoef	035-6560045
Thorbeckelaan 18	1412 BP Naarden	035-6942235
Zeestraat 40	1398 BA Muiden	0294-264670
Zuiderstraat 8	3742 BB Baarn	035-5416691
Neptunusstraat 39	1223 HK Hilversum	035-6853068
idem	idem	(Hsgen.)
v.d.Duyn v.Maasdamstr.4	1215 HT Hilversum	(Hsgen.)
idem	idem	035-6210148
Voltastraat 10	1221 GD Hilversum	035-6833413
idem	idem	(Hsgen.)
Kloosterlaan 202	1216 NV Hilversum	035-6211730
Lindenlaan 31	3741 WN Baarn	
Adelaarstraat 33	1223 PJ Hilversum	
Sophialaan 31	1213 XL Hilversum	035-6212044
idem	idem	(Hsgen.)
Kon.Willem III laan 2A	1261 AD Blaricum	035-5312317
Prinsenstraat 7	1211 LS Hilversum	035-6242878
Munnikplaat 23	1274 EV Huizen	035-5267647
Abri 22	1411 GJ Naarden	035-6946441
Rietmeent 106	1218 AZ Hilversum	035-6934236
idem	idem	(Hsgen.)
M.Koenenstraat 71	8023 DG Zwolle	038-4551467
Loosdrechtseweg 97	1215 JP Hilversum	035-6213120
idem	idem	(Hsgen.)
Delilaan 17	1217 HJ Hilversum	035-6217441
Beerensteinerlaan 43	1406 NP Bussum	035-6931913
Eierlanden 65	1274 CN Huizen	

Adreswijzigingen:

B.P. Bakker
 W.Fokker
 Mw. I. Huang
 C.Nagelmaker
 IVN Het Gooi
 Mw.T. Hilhorst
 F. Tangerman
 Vogelwerkgroep Nijmegen

Eierlanden 104	1274 CX Huizen	
Fetha 23	3633 CT Vreeland	
Wetering 51	3741 TE Baarn	
idem	idem	
p/a Noordeinde 1	1243 JC 's-Graveland	035-6561719
Evertas 10	1251 MH Laren	
Nieuweweg 29	9269 TL Veenwouden	0511-472780
Postbus 1248	6501 BE Nijmegen	

Bedankt:

F.J.Ettenkoven
 P.Ruiter
 H.C.B.v.Trigt

Amersfoort
 Baarn
 Utrecht

Ledenwerfactie blijft succesvol!

De speciale ledenwerfactie ter gelegenheid van ons dertigjarig bestaan is nog steeds een groot succes. Opnieuw 29 nieuwe leden voor de vogelwerkgroep er bij, zoals uit bijgaande mutaties te lezen valt. We zijn hard op weg naar de 700 leden. Hopelijk gaat u allen door met het aansporen van vrienden en bekenden om zich bij ons aan te sluiten. Nieuwe leden kunt u opgeven bij mevrouw B. Dwars, tele-

foon 035-6850627. Zij ontvangen dan het kennismakingspakket en een acceptgirokaart. Het lidmaatschapsgeld is 20 gulden per jaar.

Denk ook eens aan de mogelijkheid huisgenoten lid te maken. Dit kost f. 7,50 per jaar (minimaal, meer mag). Huisgenoot-leden hebben dezelfde rechten als andere leden, alleen ontvangen zij geen apart exemplaar van De Korhaan thuis.

Veldwaarnemingen

Waarnemingen Overzicht (1)				
Samengesteld door Laura Mudde				
Soort	Aantal	Datum	Plaats	Waarnemer
Blauwe Reiger	8	1997-02-23	Noordpolder, Muiden	P.M.Spoorenberg
Ooievaar	2	1997-03-10	Boven Waterzuivering 55D	R.Th.Huizenga
Lepelaar	3	1997-02-23	Noordpolder, Muiden	P.M.Spoorenberg
Lepelaar	16	1997-03-06	Hilversumse Bovenmeent (nw.gebied)	F.C.Jager
Lepelaar	2	1997-03-31	Hilv. Bovenmeent, Hilversum	D.Jonkers
Lepelaar	1	1997-04-20	Weidegebied Muiden N.Polder/Dijkweg	H.v.d.Weijden
Kleine Zwaan	20	1997-02-01	Egelshoek, Hilversum	M.D.Prins
Kleine Zwaan	41	1997-03-03	Bilderdijklaan, Hilversum	M.D.Prins
Kleine Rietgans	1	1997-03-04	Hilversumse Bovenmeent	M.D.Prins
Kolgans	2500	1997-02-16	Oostermeent	P.M.Spoorenberg
Grauwe Gans	700	1997-02-16	Oostermeent	P.M.Spoorenberg
Canadese Gans	9	1997-03-04	Hilversumse Bovenmeent	M.D.Prins
Bergeend	16	1997-03-23	Gooimeer, Wolfskamer	G.Bieshaar
Bergeend	8	1997-03-31	Hilv. Bovenmeent, Hilversum	D.Jonkers
Mandarijneend	1	1997-02-05	Karnemelksloot bij Fort	F.C.Jager
Smient	100	1997-02-06	Pier Haven van Huizen	R.Th.Huizenga
Krakeend	2	1997-03-30	Afgraving Oud Huizerweg	R.Th.Huizenga
Wintertaling	4	1997-03-31	Hilversumse Bovenmeent	F.C.Jager
Kuifeend	800	1997-02-01	Eemmeer	P.M.Spoorenberg
Brilduiker	21	1997-02-06	Pier Haven van Huizen	R.Th.Huizenga
Brilduiker	40	1997-03-02	Eemmeer	P.M.Spoorenberg
Nonnetje	17	1997-02-01	Vecht, Nederhorst-Nigtevecht	Doornveld/Poelgeest
Nonnetje	2	1997-02-06	Pier Haven van Huizen	R.Th.Huizenga
Middelste Zaagbek	3	1997-02-21	IJmeerkust, Muiden	R.van Dijk
Grote Zaagbek	8	1997-02-01	Tienhovens Kanaal	M.D.Prins
Grote Zaagbek	18	1997-02-06	Pier Haven van Huizen	R.Th.Huizenga
Havik	1	1997-02-02	Bilderdijklaan, Hilversum	M.D.Prins
Havik	1	1997-02-24	Langs Gooimeer bij Oud Naarden	R.Th.Huizenga
Sperwer	1	1997-02-09	Huizer Pier	D.Jonkers, M.de Graaf
Sperwer	1	1997-03-31	Fort Uitermeer, Weesp	D.Jonkers
Buizerd	12	1997-02-16	Noordpolder, Muiden	P.M.Spoorenberg
Buizerd	1	1997-03-31	Meerkade, Naardermeer	D.Jonkers
Slechtvalk	1	1997-03-31	Koggewagen Bijvanck, Blaricum	D.Jonkers
Kraanvogel	22	1997-03-01	Hilversums Wasmeer	Jonkers/Vermeule ea
Scholekster	2	1997-03-31	L.'s-Gravelandseweg/Noordeinde	D.Jonkers
Kluut	16	1997-03-21	Eemmeer	R.van Dijk
Kleine Plevier	2	1997-03-29	Hilversumse Bovenmeent	F.C.Jager
Goudplevier	1	1997-02-25	Koggewagen Bijvanck, Blaricum	D.Jonkers
Goudplevier	70	1997-03-02	Oostermeent	P.M.Spoorenberg
Bonte Strandloper	2	1997-02-16	Oostermeent	P.M.Spoorenberg
Kemphaan	6	1997-03-02	Eempolder tegen Eemmeer	F.Leurs
Watersnip	1	1997-03-23	Wolfskamer, Huizen	G.Bieshaar
Wulp	2	1997-02-05	Eemmeer	F.Leurs
Tureluur	150	1997-03-18	Eemmeer	R.van Dijk
Zilvermeeuw	60	1997-03-31	Bilderdijklaan, Hilversum	M.D.Prins
Grote Mantelmeeuw	2	1997-03-30	Bilderdijklaan, Hilversum	M.D.Prins
Bosuil	1	1997-02-03	Vesting Naarden	J.de Jonge
Ransuil	1	1997-02-21	Frans Kampheide, Bussum	J.Ketelaar
Ransuil	1	1997-02-22	Koggewagen Bijvanck, Blaricum	D.Jonkers
Ransuil	2	1997-03-10	Volkstuin Gooiergracht, Laren	J.Oosterlaken

Veldwaarnemingen

Waarnemingen Overzicht (2)				
Samengesteld door Laura Mudde				
Soort	Aantal	Datum	Plaats	Waarnemer
Groene Specht	2	1997-03-13	Laarder Wasmeer	B.v.d.Brink
Groene Specht	1	1997-03-30	Landgoed de Beek	R.Th.Huizenga
Zwarte Specht	1	1997-02-15	Bussummerheide, Dorotheagaarde	C.Rosier
Zwarte Specht	2	1997-02-21	Cronebos	P.v.d.Poel
Zwarte Specht	1	1997-03-11	Eukenberg (Engen)	B.vd Brink/F.Beffers
Zwarte Specht	2	1997-03-17	Terrein Limiten, Huizen	C.Holzenspies
Kleine Bonte Specht	1	1997-03-13	Laarder Wasmeer	B.v.d.Brink
Boomleeuwerik	1	1997-02-27	Zuiderheide bij het Bluk	J.W.le Clercq
Boomleeuwerik	1	1997-03-01	Bilderdijklaan, Hilversum	M.D.Prins
Boomleeuwerik	1	1997-03-07	Bussummerheide	C.Rosier
Veldeeuwerik	1	1997-03-09	Nieuwe Keverdijkse Polder	R.van Dijk
Boerenzwaluw	1	1997-03-24	Rietmeent, Hilversum	P.Schut
Grote Gele Kwikstaart	1	1997-03-05	Bilderdijklaan, Hilversum	M.D.Prins
Witte Kwikstaart	1	1997-02-01	Kruidbos, Muiden	v.Kleef/B.v.d.Brink
Zwarte Roodstaart	1	1997-03-29	Oostermeent naast Viaduct/Rijksweg	R.Th.Huizenga
Roodborsttapuit	2	1997-03-02	Zuiderheide	P & L v.d.Poel
Roodborsttapuit	11	1997-03-05	Zuiderheide/Eemnesserweg 3/3-5/3-1/4	J.W.le Clercq
Roodborsttapuit	2	1997-03-11	Zuiderheide	J.Oosterlaken
Kramsvogel	120	1997-02-02	Bilderdijklaan, Hilversum	M.D.Prins
Zanglijster	1	1997-02-27	50m Zuid Oud Naarden	R.Th.Huizenga
Koperwiek	5	1997-02-04	Naarderstraat, Huizen	C.Holzenspies
Zwartkop	2	1997-02-03	Naarderstraat, Huizen	C.Holzenspies
Tjiftjaf	1	1997-03-03	Ankeveen	P.v.d.Poel
Tjiftjaf	1	1997-03-09	Naarderstraat, Huizen	C.Holzenspies
Tjiftjaf	1	1997-03-10	achter Laepersveld, Hilversum	H.Sevink
Fitis	2	1997-03-13	Nw.Oordt Kwekerij, Baarn	W.F.C.Langendorf
Goudhaantje	1	1997-03-09	Naardermeer	R.van Dijk
Vuurgoudhaantje	1	1997-02-23	Dammerkade, Ankeveen	D.Jonkers,M.de Graaf
Startmees	2	1997-03-13	Laarder Wasmeer (nestbouw)	B.v.d.Brink
Matkop	2	1997-02-12	's-Gravelandse Landgoederen	R.van Dijk
Boomklever	2	1997-02-12	's-Gravelandse Landgoederen	R.van Dijk
Boomkruiper	1	1997-02-15	Ankeveense Plassen	R.van Dijk
Klapekster	1	1997-02-20	Westerheide nabij Manege	L.C.v.d.Poel
Klapekster	1	1997-02-20	Westerheide, Bussum	S & A Visser
Bonte Kraai	3	1997-02-01	Noordpolder, Muiden	P.M.Spoorenberg
Ringmus	6	1997-03-01	Zuiderheide bij Kamrad	P & L v.d.Poel
Keep	30	1997-02-12	Oud Bussummerweg, Bikbergen	G.Bieshaar
Keep	2	1997-02-20	Bikbergen	G.Bieshaar
Keep	2	1997-03-29	Laarder Wasmeer	J.W.le Clercq
Putter	40	1997-02-01	Nw.Batavia, Nw.Keverdijksepolder, Weesp	D.Jonkers/M.de Graaf
Putter	250	1997-02-22	Westerheide Rand Bebouwing (slaapplaats)	L.C.v.d.Poel
Putter	5	1997-02-23	Noordpolder, Muiden	P.M.Spoorenberg
Sijs	410	1997-02-23	Bergse Pad, Googh,Dammerkade, Ankeveen	D.Jonkers,M.de Graaf
Sijs	75	1997-03-08	Bos achter parkeerplaats het Bluk	J.W.le Clercq
Barmsijs	1	1997-02-27	Gijsbr.van Amstelstraat, Hilversum	F.Leurs
Kleine Barmsijs	50	1997-02-15	Berkenbosje langs Hoge Zeeweg 55D	R.Th.Huizenga
Goudvink	2	1997-02-23	Dammerkade, Ankeveen	D.Jonkers,M.de Graaf
Appelvink	4	1997-02-22	P.C.Hoofweg, Hilversum	M.D.Prins
Appelvink	1	1997-03-04	't Bluk	P.v.d.Poel
Appelvink	1	1997-03-08	Spanderswoud, Oude Meentweg/Ank.pad	P.v.d.Poel
Rietgors	2	1997-03-08	Noordpolder, Muiden	R.van Dijk

KORHAAN

- Ronald Sinoo -

OOM KOR, JAGEN WE DE VOGELS NIET WEG MET UW...EH... AUTO?

WELNEE... DAAR ZIJN ZE AAN GEWEND, PIETJE!

PANG
KLENG
REUT
REUT
KUCH

RAKKE
TAKKE
TAK
TAK

VANDAAG LEER IK JE VOGELGELUIDEN! HÉÉL BELANGRIJK!

OKEE OOM KOR!

KLAK

RAK
TAK
TAK

PANG
KUCH

IK REM VOOR VOGELS MAAR NIET VOOR HONDEN

KI-WI-81

VOGELS ROEPEN SOMS HUN EIGEN NAAM!

TUU RE LUUR

TURELUUR.

KIE VIET

KIEVIT.

WULP.

WUU LIEP

O JA!

PFF

REUTEL

REUTEL

KRRAK
KRRAK

...EH...

KRAKEENDEN?

JEP!

RROT
RROT

ROTGANZEN?

GOED ZO!

BRAND
BRAND

BRANDGANZEN!

JA?!

JA HÈ?!

JÁ, MAAR NORMAAL ROEPEN DIE HUN EIGEN NAAM NIET!

SNIF!
SNIF!

O JEE!

LIJST VAN ADRESSEN DIE U NODIG KUNT HEBBEN

Postadres VWG: VWG Het Gooi e.o., Postbus 1028, 1200BA Hilversum
Postrekening 2529179 t.n.v. Penningmeester VWG Het Gooi e.o.

Het Vogelwerkgroep Bestuur:

Voorzitter:	: R.A.Kole	Torenvalk 22	3752 SK Bunschoten	033-2982303
Sekretaris	: B.den Hoed	Kronenburgerdwarstr.3	1271 PR Huizen	035-5261962
Penningmeester	: L.Mudde	Slauerhoffstraat 6	1382 RR Weesp	0294-411683
SG Algemene Zaken	: L.J.Dwars-Van Achterbergh	Postbus 1493	1200 BL Hilversum	035-6850627
SG Avifauna	: G.M.L.Proost	Oostergo 15	1274 JS Huizen	035-5251661
SG Natuurbescherming	: D.A.Jonkers	Koggewagen 3	1261 KA Blaricum	035-5260456
SG Vogelcursus	: P.van der Poel	Siriusstraat 25	1223 AC Hilversum	035-6831592
SG Excursies	: J.J.M.van Velsen	Dotterbloemlaan 39	3742 ED Baam	035-6838604
SG Communicatie	: P.Schut	Rietmeent 98	1218 AZ Hilversum	035-6936811

Nuttige Adressen:

Aanmelding Vogelcursus	: A. van Klaveren	Berkenhof 3	1241 VP Kortenhoef	035-6561426
Eempolderellingen	: R. van Veen	Hoflaan 17	1241 VP Kortenhoef	035-6563642
Jubileumcommissie/Lezingen	: S.L. Visser	Koningsvaren 87	1391 AG Abcoude	0294-283545
Promotie en Verkoop	: P. Keuning	Stam 26	1275 CJ Huizen	035-5268281
Roofvogelstudiegroep	: C. Sjobbema	Nieuwstraat 8	3743 BL Baam	035-5420215
Vogelasiel Het Gooi	: F.F. van de Woord	Burg. J. Visserlaan 1	1411 BR Naarden	035-6945658
Vogelringstation Het Gooi	: B. van Poelgeest	Binnenhof 517	1412 LA Naarden	035-6940996
Weidevogelbescherming Eempolders	: M. van Houten	Dovenetelhof 26	3742 EH Baam	035-5415603
Weidevogelbescherming Vechtstreek	: A.M. van der Poel	Bühmannlaan 54	1381 GM Weesp	0294-431308
Wintervoeding Gooi en Vechtland	: J.F. Kuijer	Krekmeent 21	1218 EA Hilversum	035-6934871

Waarnemingskaartjes kunnen bij alle bestuursleden worden ingeleverd. Na overleg kunnen eveneens bij alle bestuursleden nieuwe kaartjes worden verkregen.

Voor ongelukken en/of problemen, welke ontstaan tijdens activiteiten van de Vogelwerkgroep, is de vereniging op geen enkele wijze verantwoordelijk te stellen.

Contributie: Voor leden f. 20,- (minimaal), huisgenootleden f. 7,50 (minimaal).
Bij voorkeur betalen aan het begin van het kalenderjaar met de van ons ontvangen acceptgirokaart.

Schenken:

Wilt u de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken eenmalig of vaker steunen met een gift, dan zijn deze giften aftrekbaar van de inkomstenbelasting, vanaf minimaal 1% (en tenminste 120 gulden), tot maximaal 10 % van uw onzuivere inkomsten. Daarnaast kunt u in uw testament een zogenaamd legaat laten opnemen ten gunste van de Vogelwerkgroep. Het is gewenst dit dan met uw notaris te bespreken.

Opzegging van het lidmaatschap dient te geschieden vóór 1 november van elk kalenderjaar.

In verband met de afsluiting der boeken door de penningmeester dienen declaraties voor gemaakte kosten vóór 1 december bij de coördinator van de betreffende subgroep te worden ingediend.

"De Korhaan"
Uitgave Vogelwerkgroep Het Gooi e.o.
Postbus 1028, 1200 BA Hilversum

port betaald
Hilversum